

بررسی نگرش پرستاران در مورد فرآیند پرستاری در بیمارستان‌های شهرستان

کاشمر در سال ۱۳۹۸

حسین صادق نژاد* ۱، فهیمه فسانه ۲

۱. کارشناسی ارشد پرستاری، عضو هیأت علمی، دانشکده پرستاری کاشمر، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول: حسین صادق نژاد آدرس ایمیل: E-mail: sadeghnezhadh@mums.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی پرستاری، دانشکده پرستاری کاشمر، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

چکیده

فرآیند پرستاری در اکثر سیستم‌های بهداشتی درمانی دنیا در حال اجرا است. علیرغم اینکه مزایا و فواید اجرای آن مشخص شده است و آموزش آن در دروس پرستاری گنجانده شده است. متأسفانه از این روش سیستماتیک در کشور ما به درستی استفاده نمی‌شود یا حداقل به میزان بسیار محدودی استفاده می‌شود. مسائلی از جمله باور و نگرش در اجرای فرآیند پرستاری، بسیار تأثیرگذارند. لذا این مطالعه با هدف تعیین نگرش پرستاران شاغل نسبت به فرآیند پرستاری انجام گرفت.

واژه‌های کلیدی: نگرش، فرایند پرستاری، پرستاران

مقدمه:

فرآیند پرستاری به عنوان استاندارد عملی برای کار پرستاران محسوب می شود (۱، ۲). فرآیند پرستاری چارچوبی است که در کلیه مراکز بالینی برای ارائه خدمات پرستاری با کیفیت قابل استفاده است و از پنج مرحله به هم پیوسته ساخته شده است: ارزیابی، تشخیص، برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی (۳).

مروری بر مطالعات نشان داد که فرایند پرستاری در عمل یا اجرا نمی شود و یا بصورت ناقص اجرا می گردد (۴-۷). عوامل تأثیرگذار بر اجرای فرآیند پرستاری متنوع و پیچیده اند (۸). آتش شوریده و اشک تراب در تحقیقی کیفی (۱۳۹۰) با عنوان عوامل مؤثر بر اجرای فرآیند پرستاری توسط پرستاران به این نتیجه رسیدند که آگاهی، مهارت و نگرش نسبت به فرآیند پرستاری در اجرای آن تأثیرگذارند (۴). نگرش را می توان به عنوان یک حالت روانی آگاهانه یا ناخودآگاه تعریف کرد. همچنین نگرش می تواند یک ارزش، احساس یا اعتقاد باشد (۹). نگرش در اینجا به عنوان یک موقعیت درک می شود، موقعیتی که باعث می شود فرد حرفه ای تصمیم بگیرد و به روشی معین عمل کند (۱۰). پرستارانی که نگرش مطلوب تری نسبت به فرایند پرستاری دارند، احتمالاً کسانی خواهند بود که بیشتر در اجرای آن درگیر هستند (۱۱، ۱۲). تناقضات زیادی در نتایج پژوهش های انجام شده درباره نگرش فرایند پرستاری وجود دارد. نتایج پژوهشی در برزیل نشان داد که پرستاران نسبت به فرایند پرستاری نگرش مثبت دارند (۱). در حالیکه برخی از پژوهش های انجام شده در آمریکا و انگلستان حاکی از نگرش منفی پرستاران نسبت به طرح های مراقبتی مبتنی بر فرایند پرستاری است (۱۳، ۱۴). نتایج تنها پژوهشی که در ایران با هدف تعیین نگرش فرآیند پرستاری در پرستاران شاغل در بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد نشان داد اکثر پرستاران نگرش مثبتی نسبت به فرآیند پرستاری دارند. استفاده از استاندارد فرآیند پرستاری در امر مراقبت یکی از مهم ترین راه ها جهت بهبود کیفیت مراقبت های پرستاری است و به عنوان یک ابزار مهم برای عملی کردن دانش پرستاری است. میزان به کارگیری فرآیند پرستاری در کشور ما بسیار پایین می باشد و پژوهش های اندکی جهت تعیین نگرش پرستاران نسبت به فرآیند پرستاری در ایران صورت گرفته است.

بنابراین، این مطالعه با هدف تعیین نگرش پرستاران در مورد فرآیند پرستاری در بیمارستان های شهرستان کاشمر انجام شد.

مواد و روش ها:

این مطالعه در سال ۱۳۹۸ پس از تصویب طرح و اخذ مجوزهای لازم از دانشگاه علوم پزشکی مشهد انجام شد. جامعه پژوهش شامل کلیه پرستاران بیمارستان های شهرستان کاشمر بود. بدین منظور ۱۹۱ پرستار از دو بیمارستان با روش سرشماری انتخاب شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل داشتن حداقل مدرک کارشناسی، یک سال سابقه کار و تمایل به شرکت در پژوهش بود. پرسشنامه ناقص نیز به عنوان معیار خروج در نظر گرفته شد. ابزار جمع آوری داده شامل چک لیست دربرگیرنده اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه استاندارد فرایند پرستاری بومان بود. به منظور رعایت اصول اخلاقی، اطلاعات کافی درباره اهداف مطالعه و روند اجرای آن به شرکت کنندگان داده شد. همچنین به آنان اطمینان داده شد که شرکت در این پژوهش اختیاری بوده و تمام اطلاعات ثبت شده در پرسشنامه بدون نام و محرمانه خواهند بود. داده ها پس از جمع آوری با استفاده از آزمون های آماری توصیفی، تی مستقل و آنالیز واریانس یکطرفه با استفاده از نرم افزار SPSS 22 با سطح معنی داری ۵ درصد مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها:

میانگین سنی پرستاران شرکت کننده در این مطالعه $31/95 \pm 6/53$ بود. میانگین نمره کل نگرش نسبت به فرایند پرستاری در پرستاران مورد مطالعه $68/77 \pm 8/52$ بود که نشان دهنده نگرش مثبت پرستاران نسبت به فرایند پرستاری است. بین میانگین نمره نگرش نسبت به فرآیند پرستاری و جنسیت ($p < 0.05$)، سن ($p < 0.05$)، آشنایی با فرایند پرستاری ($p < 0.05$) و استفاده از فرایند پرستاری ($p < 0.05$) ارتباط معنا دار آماری وجود داشت. اما بین نمره نگرش نسبت به فرآیند پرستاری و وضعیت تأهل، مدرک تحصیلی، بخش محل کار، علاقه به رشته پرستاری، سابقه مربی بودن، سابقه کار در پرستاری، مرتبه شغلی، دانشگاه محل تحصیل و وضعیت استخدام ارتباط معناداری وجود نداشت.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پرستارانی که پس از ورود به رشته پرستاری به آن علاقه مند شده اند، نگرش مثبت تری نسبت به فرآیند پرستاری دارند. میزان علاقه مندی پرستاران به رشته خود با مطالعه بروجنی و همکاران که نشان دادند بیشتر شرکت کنندگان از رشته پرستاری رضایت دارند همخوان است (۱۵). رضایت از رشته پرستاری و شرکت در کار تیمی جهت خدمت به بیماران موجب پذیرش بهتر استانداردها در امر مراقبت می شود. پرستاران علاقه مند به رشته پرستاری نگرش مثبت تری از فرآیند پرستاری به عنوان یک استاندارد مراقبتی خواهند داشت.

بر اساس نتایج به دست آمده از این پژوهش اکثر پرستاران نگرش مثبتی نسبت به فرآیند پرستاری دارند. همچنین پرستارانی که آشنایی بیشتری نسبت به فرآیند پرستاری دارند و از آن در عمل استفاده می کنند، نگرش مثبت تری دارند. بنابراین، به مدیران و سیاست گذاران در حوزه مراقبت های بهداشتی پیشنهاد می شود که از نظر برنامه ریزی و طراحی برنامه های منظم و دقیق جهت حفظ و توسعه فرایند پرستاری و مهارت های مرتبط با آن برای بهبود مراقبت های پرستاری اقدام نمایند. همچنین لازم است تمهیداتی جهت ایجاد آشنایی بیشتر پرستاران با فرآیند پرستاری، همراه با برگزاری دوره های ضمن خدمت اندیشیده شود. پیشنهاد می شود برای ایجاد انگیزه و دانش در پرستاران جهت به کارگیری فرآیند پرستاری از شیوه های فعال آموزشی از جمله کارگاه های عملی در بیمارستان ها استفاده شود. همچنین با توجه به ارتباط علاقه مندی به رشته و نگرش مثبت تر، کیفیت فرایند آموزشی پرستاران پس از ورود به رشته بیشتر مورد توجه قرار گیرد. امید است نتایج این پژوهش برنامه ریزان پرستاری را برای توسعه بکارگیری فرایند پرستاری در مراقبت از بیماران یاری نماید.

تشکر و قدردانی

بدینوسیله بر خود لازم می دانیم تا از زحمات تمامی پرستارانی که در جهت انجام این پژوهش ما را یاری رساندند و همچنین معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی مشهد کمال تشکر و قدردانی را بنماییم.

منابع:

1. Almeida BPd, Dias FdSB, Cantú PM, Duran ECM, Carmona EV. Attitudes of nurses from a public teaching hospital regarding the nursing process. *Revista da Escola de Enfermagem da USP*. 2019;53.
2. Dal Sasso GT, Barra DC, Paese F, de Almeida SR, Rios GC, Marinho MM, et al. [Computerized nursing process: methodology to establish associations between clinical assessment, diagnosis, interventions, and outcomes]. *Revista da Escola de Enfermagem da U S P*. 2013;47(1):242-9.
3. Mangare L, Omondi L, Ong'any A, Wakasiaka S, Omoni G, Wamalwa D. Factors influencing implementation of the nursing process in Naivasha District Hospital, Kenya. *African Journal of Midwifery and Women's Health*. 2016;10:67-71.
4. Atashzadeh F AT. Factors Influencing Implementation of Nursing Process by Nurses: A Qualitative Study. *Knowledge & Health*. 2011;6(3):16-23.
5. Akbari Kaji M, Farmahani Farahani B. The effect of nursing process education on nursing care quality of schizophrenic patients. *Feyz Journal of Kashan University of Medical Sciences*. 2011;15(1):32-7.
6. Ghafouri Fard M, Haririan H, Aghajanloo A, Akbari M, Shirvani Y. Obstacles of Nursing Process Application from Perspective of the Nursing Instructor and Nursing Students in Zanjan Faculty of Nursing and Midwifery. *Journal of Medical Education Development*. 2012;5(8):69-77.
7. Mohammad Amini O, Ghasvandi S, Hamakhezri Y. The study of the incidence of neural tube defects in hospitals of Kurdistan province in 1990. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty*. 2. ۹-۱: (۳) ۲; ۰۱۷
8. Adeyemo F, Adenike, Olaogun A. FACTORS AFFECTING THE USE OF NURSING PROCESS IN HEALTH INSTITUTIONS IN OGBOMOSO TOWN, OYO STATE. *International Journal of Medicine and Pharmaceutical Sciences (IJMPS)*. 2013;3:89-96.

۹. Altmann TK. Attitude :A Concept Analysis. *Nursing Forum*. 2008;43(3):144-50.
۱۰. Romero-Sánchez JM, Paloma-Castro O, Dueñas-Rodríguez M, Paramio-Cuevas JC, Pastor-Montero SM, Frandsen AJ, et al. The relationship between characteristics of nurses and their attitude towards nursing diagnosis: a cluster analysis. *Journal of clinical nursing*. 2014;23(17-18):2681-4.
۱۱. Guedes E, Turrini R, Sousa R, Baltar V, Cruz D. [Attitudes of nursing staff related to the nursing process]. *Revista da Escola de Enfermagem da U S P*. 2012;46 Spec No:130-7.
۱۲. Moges N, Hareri H. The Implementation of Nursing Process and Associated Factors among Nurses Working in Debremarkos and Finoteselam Hospitals, Northwest Ethiopia, 2013. *Journal of Nursing & Care*. 2014;03.
۱۳. Hildman TB, Ferguson GH. Registered nurses' attitudes toward the nursing process and written/printed nursing care plans. *The Journal of nursing administration*. 1991;21(10):20, 33, 45.
۱۴. Ramos L, Carvalho E, Canini S. Opinion of nursing aids and nursing technicians about the nursing process. 2009;11:39-44.
15. Borujeni, A. Borjian, S. Reisi, and S. Borjian Borujeni. "The Survey of Satisfaction of Nursing Educated about their Field of Study, Borujen". *Scientific Journal of Hamadan Nursing & Midwifery Faculty*. 2010; 18(2): 50-60.